

Sygn. akt INs 55/13

POSTANOWIENIE

Dnia 6 marca 2013 r.

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSR Tadeusz Dereń

Protokolant: Anna Winiarska-Kania

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2013 r. w Kłodzku

na rozprawie

sprawy z wniosku T. J.iE. S.

przy udziale W. J., A. J., K. J.i S. K. O. K.im. M. K.w O.

o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku

p o s t a n a w i a :

oddalić wnioski T. J.i E. S..

Sygn. akt 55/13

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy T. J.i E. S.wnieśli wnioski o zatwierdzenie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po zmarłym 27 grudnia 2006 roku W. J., jednocześnie oświadczając, że spadek po zmarłym w dniu 27 grudnia 2006 roku W. J.odrzucają.

W uzasadnieniu wniosków podnieśli, że nie złożyli w terminie 6 miesięcy od dnia otwarcia spadku oświadczenia o przyjęciu spadku po zmarłym W.gdyż pozostawali w błędzie co do rzeczywistego przedmiotu spadku i nie wiedzieli o długach spadkowych zmarłego wobec S. K. O. K..

Brak wiedzy o faktycznych zobowiązaniach spadkodawcy istniał mimo, że podjęli wszelkie możliwe kroki w celu ustalenia majątku spadkowego.

O zadłużeniu dowiedzieli się dopiero z chwilą otrzymania wezwania do zapłaty, które miało miejsce 30.03.2012 r. w przypadku T. J.i w czerwcu 2012 r. w przypadkuE. S..

Spadkodawca był ojcem wnioskodawców, nigdy nie miał problemów finansowych, otrzymywał wysoką emeryturę około 2000 zł plus dodatki, twierdził, że wystarcza mu na leki i życie. Chorował na przewlekłą chorobę płuc i przed śmiercią nie był w stanie chodzić ani wstawać z łóżka. Nic nie wskazywało, aby ojciec miał zobowiązania wynikające z pożyczki w S. K. O. K.im. M. K.. Przez 5 lat opiekował się spadkodawcą syn A., któremu ojciec przekazał gospodarstwo, a który nie informował wnioskodawców by ojciec potrzebował pieniędzy lub brał pożyczki. Po śmierci ojca wnioskodawcy dowiadawali się u brata A., czy spadkodawca zostawił jakieś dokumenty związane z zobowiązaniami finansowymi, lecz otrzymali odpowiedź negatywną. Gdyby wnioskodawcy wiedzieli o długach

spadkowych ojca, wówczas złożyliby oświadczenie o odrzuceniu spadku lub o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza w wypadku E. S..

Uczestnik postępowania S. K. O. K.im. M. K.w O.wniosła o oddalenie wniosku T. J.i E. S.podnosząc, że po stronie wnioskodawców brak było staranności w ustaleniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego W. J., zaś samo stwierdzenie wnioskodawców o braku długów spadkowych nie może być uznane za błąd istotny lecz za lekkomyślność, która nie stanowi podstawy uchylania się od skutków prawnych oświadczenia woli.

W wyniku postępowania dowodowego Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawca W. J.zmarł dnia 27 grudnia 2006 r. w W.. W chwili śmierci pozostawał w związku małżeńskim z M. J.. Z powyższego związku małżeńskiego spadkodawca miał siedmioro dzieci - A. J., K. J., T. J., W. J., E. S., Z. J., który zmarł w wieku niemowlęcym i J. J.zmarłego 28.06.1978 r. jako osoba bezdzietna. Żona spadkodawcy M. J.zmarła 10.07.2007 r.

Spadkodawca nie miał dzieci pozamałżeńskich ani przysposobionych, nie pozostawił testamentu. Dzieci spadkodawcy nie składali oświadczeń o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku po W. J..

Prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Kłodzku z dnia 31.10.2012 r. sygn. 779/12 stwierdzono nabycie spadku po W. J.na rzecz żony M. J.w 5/20 części spadku oraz dzieci W. J., A. J., T. J., K. J.i E. S.- każdy po 3/20 części spadku.

/dowód: - akta tut. Sądu sygn. Ns 779/12,

- odpis aktu zgonu W. J., k. 3 /

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 17.03.2006 r. w M.nakazano pozwanemu W. J., aby zapłacił z weksla powodowi S. K. O. K.im. M. K.w O.kwotę 5.862,39 zł z odsetkami umownymi oraz kosztami procesu.

Na podstawie w/w nakazu zapłaty, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, było prowadzone postępowanie egzekucyjne przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku przeciwko dłużnikowi W. J., które zostało zawieszona postanowieniem z dnia 10.01.2007 r. z uwagi na śmierć dłużnika.

Pismem S. K. O. K.im. M. K.w O.z dnia 30.03.2012 r. stanowiącym wezwanie do zapłaty, wnioskodawcy zostali wezwani do zapłaty zadłużenia W. J.w kwocie 5.405,58 zł. Wnioskodawca T. J.odmówił zapłaty podnosząc zarzut przedawnienia, gdyż spadkodawca otrzymał pożyczkę w dniu 15.09.2004 r., zaś pismo wzywające do zapłaty otrzymał 1.04.2012 r.

/dowód: - przesłuchanie wnioskodawców, k. 49,

- kopia nakazu zapłaty, k. 7,

- kopia postanowienia komornika sądowego z 10.01.2007 r., k. 7 sygn. akt Ns 779/12,

- wezwania do zapłaty z 30.03.2012 r., k. 4, 33,

- pisma T. J., k. 5, 8/

Spadkodawca W. J. zamieszkiwał w Ś. wraz z synem A., któremu przekazał gospodarstwo rolne, a który opiekował się ojcem aż do jego śmierci. Kilka lat przed śmiercią, spadkodawca ciężko chorował na przewlekłą chorobę płuc i około dwa lata przed śmiercią nie wstawał z łóżka, korzystając z butli tlenowej.

Po śmierci ojca wnioskodawcy T. J.i E. S.nie podjęli żadnych działań mających na celu ustalenie stanu spadku pozostałego po spadkodawcy, nie starali się ustalić majątku spadkodawcy, nie interesowali się czy ojciec pozostawił

spadek oraz czy spadek ten obciążony jest długami, nie czynili żadnych starań, by uzyskać informacje o stanie spadku spadkodawcy od jego syna a ich brata A., który przez kilka lat opiekował się ojcem, nie rozmawiali na ten temat z bratem A., nie dowiadywali się też ani ich to nie interesowało, czy ojciec pozostawił jakieś dokumenty, które by wskazywały na jego zobowiązania finansowe. Nie domagali się też od brata A. wglądu do dokumentów, które pozostały po śmierci ojca, a które uczestnik A. J. spalił wraz z pudełkiem pół roku po śmierci ojca.

Dopiero wnioskodawcy zainteresowali się dokumentami ojca w marcu 2012 r., gdyż otrzymali wezwania do zapłaty. Około 5-6 lat przed śmiercią spadkodawca informował wnioskodawców, że bierze kredyty i pożyczki, ale nie mówił w jakim celu, zaś wnioskodawców nie interesowała ich spłata przez ojca z uwagi, że ten pobierał wysoką emeryturę w kwocie około 2000 zł.

/dowód: - przesłuchanie wnioskodawców

T. J. i E. S., k. 49,

- przesłuchanie uczestnika A. J., k.50/

W tym stanie rzeczy Sąd zważył, co następuje:

Oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku jest jednostronną czynnością prawną, do której mają zastosowanie ogólne przepisy o wadach takiego oświadczenia woli z wynikającymi z art. 1019 kc modyfikacjami w odniesieniu do błędu lub groźby. Określone w art. 1019 kc przesłanki odnoszą się do uchylenia się od skutków zarówno złożenia jak i niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku przez działającego pod wpływem błędu spadkobiercę. W tych sytuacjach uchylenie się od skutków prawnych powinno nastąpić przed sądem, zaś spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca a skuteczność uchylenia się uzależniona jest od zatwierdzenia przez Sąd.

W przypadku zaś, gdy wadą jest błąd, to błąd musi dotyczyć treści czynności prawnej oraz musi być istotny (art. 84 § 1 i 2 kc).

Wskazać należy, że w sprawie spadkowej tut. Sądu sygn. akt Ns 779/12 zakończonej prawomocnym postanowieniem z dnia 31.10.2012 r. nastąpiło proste przyjęcie spadku, bowiem żaden ze spadkobierców nie złożył w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym dowiedział się o tytule swego powołania, oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku (art. 1015 kc).

W orzecznictwie ugruntowany został pogląd, że błąd co do przedmiotu spadku występuje wówczas, gdy brak wiedzy o rzeczywistym stanie majątku spadkowego nie jest wynikiem braku staranności po stronie spadkobiercy, bądź błąd jest usprawiedliwiony okolicznościami sprawy.

Wskazuje się przy tym, że poprzestanie na pozbawionym jakichkolwiek konkretnych podstaw przypuszczeniu dotyczącym stanu majątku spadkowego nie może być uznane za błąd istotny lecz za lekkomyślność, która nie stanowi podstawy uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli, na podstawie przepisów o wadach oświadczenia woli.

Sąd Najwyższy jednoznacznie przyjął, iż nie jest błędem istotnym - w rozumieniu art. 1019 § 2 kc w zw. z art. 84 § 1 i 2 kc - nieznajomość przedmiotu spadku pozostająca w związku przyczynowym z niedołożeniem przez spadkobiercę należytej staranności w ustaleniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego (vide: postanowienie SN z dnia 30.06.2005 r. - IV CK 799/04 i z dnia 18.03.2010 r. - V CSK 337/09).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpatrywanej sprawy stwierdzić należy, iż z okoliczności niniejszej sprawy, potwierdzonych przesłuchaniem wnioskodawców i uczestnika A. J., jednoznacznie wynika, że wnioskodawcy T. J. i E. S. nie podjęli żadnych działań zmierzających do ustalenia rzeczywistego stanu majątku spadkowego zmarłego ojca, oraz czy spadek ten obciążony jest długami a tym samym nie dołożyli należytej staranności, jaką można było podjąć

w okolicznościach niniejszej sprawy w celu ustalenia faktycznego i rzeczywistego składu spadku a to, zdaniem Sądu, wyłącza skuteczne powołanie się na błąd istotny co do przedmiotu spadku.

Wnioskodawcy przyznali, że po śmierci spadkodawcy W. J. nie interesowali się, czy ojciec pozostawił jakiś spadek i czy spadek ten obciążony jest długami, nie czynili żadnych starań, by uzyskać informacje o stanie spadku, m. in. od syna spadkodawcy a ich brata - A. J., który przez kilka lat opiekował się ojcem, nie dowiadywali się też, ani ich to nie interesowało, czy ojciec pozostawił jakieś dokumenty, z których wynikałby stan jego zadłużenia. Nie domagali się również od brata A. wglądu do dokumentów, które pozostały po śmierci ojca, a które uczestnik A. J. spalił wraz z pudełkiem, w którym były złożone dopiero pół roku po śmierci ojca.

Jak wynika z przesłuchania uczestnika A. J. wnioskodawcy zainteresowali się dokumentami, i czy takie pozostały po śmierci ojca, dopiero w marcu 2012 r., gdyż otrzymali wezwania do zapłaty.

Zatem, skoro wnioskodawcy nie podjęli żadnych działań w kierunku ustalenia stanu majątkowego spadkodawcy, świadczy to tylko o ich zaniechaniu, którego następstwem była nieznajomość stanu spadku, a w okolicznościach tej sprawy istniała, przy dołożeniu należytej staranności przez spadkobierców - wnioskodawców - możliwość uzyskania przez nich wiedzy o istnieniu długów spadkowych.

W tym miejscu wskazać należy, a potwierdzili to również wnioskodawcy, iż kilka lat temu przed śmiercią ojca, ten poinformował ich, że bierze kredyty i pożyczki, a zatem tym bardziej wnioskodawcy winni podjąć działania po śmierci ojca w kierunku ustalenia, czy nie pozostały do spłaty jeszcze z tego tytułu kredyty lub pożyczki.

Dlatego też Sąd nie dał wiary twierdzeniom wnioskodawców, że nigdy ojciec nie potrzebował pomocy finansowej, gdyż miał wysoką emeryturę ponad 2000 zł, a w związku z tym nie można było brać pod uwagę, iż może występować zadłużenie spadkowe skoro, wnioskodawcy posiadali informację o wcześniejszych pożyczkach spadkodawcy a zatem - jeżeli ojciec był finansowo samowystarczalny i nie potrzebował pomocy finansowej, nie robił remontów i nakładów na dom - to musiał przekazywać pieniądze z pożyczek i kredytów innym osobom i, zdaniem Sądu, przekazywał te środki finansowe swoim dzieciom - spadkobiercom, w tym również z pożyczki pobranej w dniu 15.09.2004 r. w S. K. O. K. im. M. K. w O., zaś wnioskodawcom ta okoliczność była znana, tylko nie przewidzieli, że jako spadkobiercy będą ponosić odpowiedzialność za długi spadkowe ojca. Wskazują na to także istotne rozbieżności pomiędzy uzasadnieniem wniosków w sprawie a przesłuchaniem wnioskodawców i uczestnika A. J..

Wobec powyższego, mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy, wnioski T. J. i E. S. o zatwierdzenie uchylecia się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku, podlegały oddaleniu, gdyż w żadnym wypadku - mając na uwadze zebrany materiał dowodowy - nie można przyjąć, aby wnioskodawcy skutecznie uchylili się od skutków prawnych zaniechania złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po ojcu i aby błąd w tym zakresie był istotny.

W tym stanie rzeczy postanowiono jak w sentencji